

ПЕРИОДИЧНИЯТ ПЕЧАТ В БЪЛГАРИЯ

Зараждането на добруджанския периодичен печат става преди повече от сто години. То започва няколко години след Освобождението на България от турско робство и продължава до днес.

Първите местни вестници и списания излизат в Силистра – най-главният град по това време в Добруджа. В Добрич първият вестник излиза през 1887 г. Следват градовете Балчик, Тутракан, Каварна и Тервел.

Издаването на вестници и списания в Южна Добруджа се превръща в културна и обществено-политическа традиция, която обаче е прекъсната от заграбването на Южна Добруджа от Румъния в 1913 г. Тогава българските вестници и списания са забранени – осъществява се строг режим на управление от страна на Румъния. Всичко това продължава до есента на 1916 г., когато Добруджа е освободена. С освобождаването ѝ идва и “освобождаването” на добруджанския печат.

От тогава традицията за издаване на вестници и списания в Добруджа не прекъсва, дори и след Първата световна война (1919), когато Добруджа отново е в пределите на румънската държава.

Центърът на южнодобруджанския периодичен печат се измества от Силистра към Добрич с изземването на функциите му на главен политически, културен и стопански център след 1913 г.

Издаването на вестници в пределите на чужда държава (Румъния) след 1919 г. е много трудно – въведена е строга цензура, положението на българите от този период не е просто “военно”, а както споделят съвременниците, направо “обсадно”, населението е поставено в пълно информационно затъмнение за събития, ставащи в пределите на България и по света. Затова излизането на местните периодични издания е било важен фактор за запазване на българщината.

През периода 1919 – 1940 г., печатът може да бъде условно разделен в няколко групи:

1. чисто информационен тип вестници
2. вестници-защитници на българското население срещу домогванията на румънската власт и вестници-изразители на исканията на “народностното малцинство” (тези вестници са се наричали “малцинствени”)
3. вестници на партийни и местни румънски ръководства – тези вестници са се списвали и на румънски, и на български език – това им

ДОБРУДЖАНСКИЯТ ПЕЧАТ ОТ ГОДИНИТЕ НА РУМЪНСКО ВЛАДИЧЕСТВО. ПЕЧАТЪТ НА ГРАД ДОБРИЧ

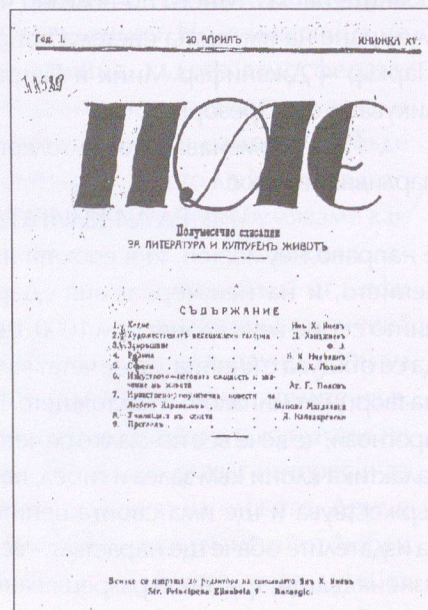
Нели ПЕТКОВА

придава характер на румъно-български вестници

4. вестници и списания на нелегалната комунистическа Добруджанска революционна организация – т. нар. “независими” вестници

5. вестници с антибългарска насоченост, излизали и на румънски, и на български език, издавани от Сигуранцата (политическата полиция на Добрич) – вестници с антибългарска позиция.

Дотук бяха споменати основните характеристики само на вестници-

те, което е съвсем нормално, защото в разглеждания период те преобладават. Макар и по-малко на брой, списанията също оставят трайна следа в историята на Добруджанския периодичен печат. Те са предимно два типа: списания с насоки в литературата, културата и обществения живот и строго специализирани списания – основно земеделски и животновъдски.

Задачата ни тук е да разгледаме характера и особеностите на добруджанските периодични издания, излизали в периода 1919 – 1940 г. и да покажем тяхната роля и значение за българите в пределите на заграница Добруджа.

Вестник **“Ново време”** е първият вестник, започнал да излиза в Добрич след Първата световна война. Брой 1 се появява на 28. XII. 1919 г. Излиза всяка седмица, печата се в среден формат, на 1 лист, в 2 страници. Този вестник се списва на български език. Той е охарактеризиран от своите издатели като “информационен, политико-икономически вестник”. Статиите в него са от всички сфери на живота на българското население и са изразители на умерените, консервативно настроени среди на българите от Южна Добруджа, които смятат, че румънските власти са длъжни да зачитат специфичните и малцинствени права. “Ново време” просъществува 4 г. – излезли са общо 208 бр. Редактор на вестника е Бечко Дърленски – гимназиален учител в местните училища, политик (член на румънската национал-либерална партия), деятел и общественик.

Вторият вестник, който се появява в Добрич след Първата световна война е в. **“Правда”**. Самото заглавие подсказва, че той е политически вестник, издание на комунистическата организация. Първият му брой излиза през 1920 г. Редактор на този вестник е комунистическият деятел Киро Стефанов. Вестникът излиза всяка седмица. Издава се в среден формат, на 1 лист, в 2 страници. Вестникът се е списвал много дръзко, затова често пъти материалите, помествани на неговите страници, са били “орязвани” от съществувашата по това време цензура – така често страниците на вестника са осъмвали с големи бели полета.

Основната концепция на вестника е да защитава трудовия народ от градовете и селата, като в същото време помества материали за непоместимото положение на добруджанци като малцинство. Има статии за правото на българите да учат и пишат на български език, статии против грабителския румънски закон за безвъзмездното отнемане на 1/3 от селскостопанската земя, против ангариите и т.н. “Правда” излиза до 1928 г. с прекъсвания (от 1920 до 1924; 1928 до април 1929).

Друг добрички вестник от този период е вестник **“Нова Добруджа”** (или румънското му заглавие “Dobrugea noua”). Тук ще дам пояснение, защо заглавието е “Нова Добруджа”. С това наименование румънците са наричали Южна Добруджа след нейното заграбване през 1913 г., за разлика от Северна Добруджа, която те са наричали “Стара Добруджа”. Вестникът започва

да излиза през 1920 г., в голям формат, на 1 лист, в 2 страници. Първата страница се е списвала на румънски език, а втората – на български (почти пълен превод на румънските статии от първа стр.). Редактор и собственик на вестника е Жеку Ст. Кинов. “Нова Добруджа” се характеризира като независим, информационен вестник. Според бр. 67 от 2. III. 1927 г. вестникът има за цел да “информира, да защитава и да контролира, наричайки нещата с истинското им име”. Така в този вестник се появяват материали за факти и събития от политическия и културен живот на града и Румъния, без да се засягат чисто народностни проблеми. Засягали са се предимно въпросите за аморалното поведение на румънската администрация – от нейния най-висш до нейния най-нисш служител.

През 1923 г., след 2-3 годишен период на “застой” на добруджанския периодичен печат, излиза първият местен хумористичен вестник – в. **“Барабан”** с редактор и собственик Стефан Радев. Излиза в малък формат, в 4 или 6 стр., ежеседмично. Неговото призвание е поместено на страниците на вестника, а именно, че “ще накара читателите си да се смеят от сърце и душа”, а девизът му е: “Да се смеем! Грижата и страхът са най-големите неприятели на човешкия живот.” (бр. 1 от 1. X. 1923 г.). Статиите са разпределени в отдели: за стихове, “какво се говори през седмицата”, весели хроники, отдел за “бичуване”. Вестникът престава да съществува през 1924 г. поради финансови причини.

Сътрудници на Ст. Радев са Христо Капитанов, Тодор Тошев, Николай Минчев и т.н. Самият Стефан Радев между 1923 – 1940 г. основава и редактира общо 5 вестника – информационно-политическите вестници **“Поща”**, **“Утро”**, **“Новини”** и хумористично-сатиричните **“Барабан”** и **“Чародейка”**. След Освобождението на Южна Добруджа издава и редактира вестник **“Единство”** – седмичник за информация, култура и стопанство. Стефан Радев е журналистът, издал най-много вестници в Южна Добруджа след Първата световна война и имащ най-големи заслуги както за развитието на хумористичния тип печат в Добруджа, така и за цялостното развитие на журналистиката от този период.

Друг важен за общественно-политическия живот на гр. Добрич вестник е излезлият за първи път през XII. 1923 г. в. **“Нов живот”**. Този вестник се издава от трима млади добруджанци – Любен Станчев (бъдещият виден добруджански журналист), Ганю Янакиев и Константин Ненов. Тези млади хора решават да издават вестник, чрез който да издигнат глас срещу румънската тирания в Добруджа. Вестникът е озаглавен така с надеждата, че ще бъде огледало на **“новия живот”** на добруджанското българско население, попаднало под румънска власт след Първата световна война. Замислен е като ежедневник, но излиза рядко поради финансови затруднения на издателите. От поместените материали става ясно, че **“Нов живот”** е български малцинствен и обществен вестник, който

води борба срещу влашката тирания в Добруджа. Така се появяват многобройните статии за грабежите от страна на румънските власти към земите на добруджанци, неравноправието по отношение на българското население в Добруджа и всичко това е наречено с неговото истинско име, без преувеличение. Вследствие на това, започват да се създават пречки за издаване и разпространение на **“Нов живот”**. Така до 1924 г., когато вестникът е окончателно забранен от румънските власти.

Любен Станчев е един от най-видните добруджански журналисти. **“Нов живот”** е неговият първи вестник, но след спирането му в 1924 г. Л. Станчев не се обезкуражава и продължава журналистическата си дейност. С известно прекъсване през 1927 г. излиза вторият му вестник – в. **“Куриер”**, който остава в историята на добруджанския печат с водената безпощадна борба срещу добруджанския ренегат-българин Ал. Рашенов (агент на Сигуранцата и редактор на в. **“Поща”**). Естествено, и този защитник на малцинството в Румъния е спрял. През 1929 г. се появява третият вестник на Л. Станчев, списван заедно с Яни х. Янев – в. **“Единство”**. По-късно, в 1930 г., създава свой вестник – в. **“Добруджански куриер”**, който се противопоставя на миноритарната партия и издига глас за създаване на нова, безпартийна организация, в която да могат да членуват всички добруджанци, без да се взима под внимание тяхната партийна ориентация. **“Добруджански куриер”** пре- става да излиза в 1930 г., но Л.

Станчев продължава своята дейност – издава в. **“Обнова”**, списван в духа на в. **“Добруджански куриер”** – съдбата му обаче е сходна с тази на останалите 4 вестника.

Друг добруджански вестник, излизал през периода 1919 – 1940 г., е в. **“Базарджишка поща”**, чийто първи брой излиза през 1924 г. (румънското наименование на гр. Добрич е Базарджик т.е. вестникът в действителност се казва **“Добричка поща”**). Това е тип информационен вестник, в който превес имат кратките новини, хрониките, обясненията по актуални въпроси, интересували добруджанци. Вестникът се издавал в малък формат, на 1 лист, в 2 страници. Негов редактор и основател е гореспоменатият вече редактор на в. **“Барабан”** Ст. Радев. Вестникът престава да съществува през 1928 г. поради смяна в румънското управление.

Още един добрички вестник, списван от Ст. Радев, е в. **“Утро”** (1бр. е от 1. I. 1925 г.). Като модел за създаването на този вестник Ст. Радев използва Софийския ежедневник **“Утро”**, излизал по същото време. Общото е не само в заглавието, но и в заглавното каре, което е направено също не просто случайно, а съвсем тенденциозно – за да може добруджанският вестник да напомня за **“Майка България”**. Вестникът просъществува около 2 г. (до 1926 г.). Замислен е в началото като като ежеседмичник, но впоследствие излиза всеки ден. Печата се в среден формат, на 1 лист, в 2 стр. По характер вестникът е информационен и най-важното – незави-

сим. Ако трябва да се направи обща характеристика на този вестник, ще се стигне до извода, че той не блести с особени качества – умерено списван, чисто информационен, боравещ предимно с външни новини и проблеми, а много по-малко с добруджански.

Вестник "Чародейка" излиза 3 месеца след спирането на в. "Утро", но издател и редактор и тук е Ст. Радев. След в. "Барабан" това е вторият хумористичен вестник в Южна Добруджа. Той просъществува около 3 г. Замисълът е да излиза всяка седмица, но поради финансови причини излиза много нередовно. Печатата се в среден формат, в 2 листа, 4 страници. Девизът на вестника е: "Към здраве чрез смях!". "Чародейка" е привличал вниманието на читателите най-вече със своето разнообразно съдържание – изобличителни и комични антрефилета, стихотворения с комичен и сатиричен характер, различни карикатури, но най-четена е била рубриката "Весел

ла хроника", в която са се помещавали изобличителни съобщения и материали за конкретни лица от града и околните села. Без да има особено големи заслуги за развитието на добруджанския периодичен печат, в. "Чародейка" заема своето важно място в ежедневието на отрудения и изморен от несправедливост и унижения българин.

"Чародейка" внася ведрина, свежест и усмивки, така нужни на добруджанеца в този период.

През 1929 г. се появява другият представител на добруджанския периодичен печат – в. "Поле", в който изрично е упоменато, че той "временно" замества спрения 3 дни по-рано в. "Куриер". Ръководството на този вестник е същото, каквото е и на "Куриер" (гл. редактор Яни х. Янев, директор – д-р Ст. Иванов, отг. редактор – Ю. Бержаров и т.н.). "Поле" също е ежедневник, излиза в голям формат, на 1 лист, в 2 страници. За да се демонстрира, че "Поле" е продължител на "Куриер" се запазва номерацията на "Куриер", но не само това – начинът на списване и характерът на "Поле" също повтарят предшественика си. За съжаление "Поле" просъществува твърде кратко – около 1 месец. Спрян е с тайна заповед на министъра на вътрешните работи на Румъния (както и "Куриер").

Сатирикон 1940

ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

ОСНОВАТЕЛИ: Л. П. СТАНЧЕВ Я. Х. ЯНЕВ

ИЗЛИЗА ПОДЪ РЪКОВОДСТВОТО НА РЕД. КОМИТЕТЪ

Вестникът на българите от Добруджа

ДЕНЬТЪ НА ТИТАНСКИ ТРУДЪ

БЪЛГАРСКИЯ ЦАРЬ

На 3 октомври 1918 г. престолнаследникът Князь Борис Търновски се възмани на престола на славния български Цар и с издржото ръководство на страната си отвори нова ера в нашата история.

На 3 Октомври 1940 г. цялния българин изредъ ще празнува най-важния ден от това днешност и днешното държавна, защото от него се лича очертават световният хоризонт на нашия най-славен национален идеал.

Във всеки българин от Добруджа този ден е само на излизил любимия Цар, който ни дава тъй дълго очакваната свобода.

Възможно е сърдечен на Му изразават възлюбеното пожелание:

Наше Угодо Царуване следва податин път и възвраща, придобива за изрода и държавата Ти!

И въ най-различните ни мечтания, които следва си биемъване очакван ден на свобода, ние не можеме да си представим този титански ден, който сега върхът в нашия роден край възбуждени труженици.

Гледаме ги аз, брате, какъ от ранна утрин до късна вечер, без един празничен ден въ седмицата, тия именни и безимени герои на една мъщелна борба съ тукното наследство, оставяло отъ преданието властни, подготвят посещая, по благия и по-лоба утеша, де осмисляме и за всички, които приготвят и ще приютят въ близна дни.

И щели излиз предъ тия всеотдавна труженици, ние идемъ да имъ заведемъ благодарността на нашите признателност и благодарност съ тържествени обети, които знаемъ достойно да изпълнимъ.

Наше сия готови да дадемъ всичко, за да подпомогнемъ и подкрепимъ вашите вътрешни усилия!

На Вашите заповеди, господни генерали!

Л. П. Станчев

Вие благодаримъ!

Поздравя на ЦАРЯ КЪМЪ ДОБРИЛИИ

На 3 Октомври 1940 г. цялния българин изредъ ще празнува най-важния ден от това днешност и днешното държавна, защото от него се лича очертават световният хоризонт на нашия най-славен национален идеал.

Във всеки българин от Добруджа този ден е само на излизил любимия Цар, който ни дава тъй дълго очакваната свобода.

Възможно е сърдечен на Му изразават възлюбеното пожелание:

Наше Угодо Царуване следва податин път и възвраща, придобива за изрода и държавата Ти!

И въ най-различните ни мечтания, които следва си биемъване очакван ден на свобода, ние не можеме да си представим този титански ден, който сега върхът в нашия роден край възбуждени труженици.

Гледаме ги аз, брате, какъ от ранна утрин до късна вечер, без един празничен ден въ седмицата, тия именни и безимени герои на една мъщелна борба съ тукното наследство, оставяло отъ преданието властни, подготвят посещая, по благия и по-лоба утеша, де осмисляме и за всички, които приготвят и ще приютят въ близна дни.

И щели излиз предъ тия всеотдавна труженици, ние идемъ да имъ заведемъ благодарността на нашите признателност и благодарност съ тържествени обети, които знаемъ достойно да изпълнимъ.

Наше сия готови да дадемъ всичко, за да подпомогнемъ и подкрепимъ вашите вътрешни усилия!

На Вашите заповеди, господни генерали!

Л. П. Станчев

Вестник "Народна дума" започва да излиза през януари 1930 г., формално като "независим" вестник, но фактически той е орган на нелегалната комунистическа Добруджанска революционна организация, която се бори за социално и национално освобождение на добруджанското население. Излиза в среден формат, на 2 листа, в 4 страници. До спирането му в 1931 г. излизат около 33 бр. Много често конфискуван, вестникът смело и с огромно себеотрицание отстоява заетите позиции. В неговата програмна статия е заложен характерът на вестника – "вестник на народа, чрез който говори самият народ"; издига се лозунгът "Добруджа на добруджанци!". По-късно този вестник е продължен от т.нар. вестник "Народен глас", който е с ново име, но в действителност е старият-нов в. "Народна дума". Но и неговата съдба е незавидна – просъществува по-малко от 1 месец.

Вестникът, носещ най-хубавото
за добруджанци име "Златна Доб-

[illegible]

вува по-дълго – 3 г. и 9 месеца. Вестник „Ново единство“ е орган на Българската миноритарна партия в Добрич. Като цел си поставя да пропагандира идеята за обособяването на българите в българска политическа партия, да защитава техните права и да негодува срещу несправедливостите на румънските власти по отношение на българското население в пределите на румънската държава. Редактори на вестника са Яни х. Янев, Хр. Капитанов и Атанас Цветков. Вестникът има много сътрудници и кореспонденти в селата, благодарение на които нищо не убягва от погледа на съвременника. Често „Ново единство“ влиза в полемики с други български и небългарски вестници – с в. „Добруджански куриер“, в. „Обнова“, с румънските в. „Универсум“, „Курентул“, „Ординя“ и т.н. Както и повечето други добруджански вестници, и в. „Ново единство“ среща пречки в излизането и разпространението си, затова в бр. 286 от 1. I. 1934 г. неговите автори са написали: „издаването на в. „Ново единство“ е цял подвиг“. Макар и умерено списван, в него не остава нищо премълчано и неотбелязано.

Следва излизането на една поредица от вестници, които в заглавията си съдържат думата „добруджански“, изразяваща тясната принадлежност на този тип периодични издания.

В 1934 г. излиза в. „Добруджански новини“. След „Барабан“, „Поща“, „Утро“ и „Чародейка“ това е петият вестник, основан от Стефан

Радев, но в сравнение с горепосочените, това е най-дълго излизалият вестник (до 1940 г.). По замисъл „Добруджански новини“ е „независим, информационен вестник“ – целта е да информира за всички събития, които стават в пределите на Нова Добруджа, но в същото време вестникът се явява защитник на българското население от множеството несправедливости, които се извършват срещу него. Въпреки, че се обявява за независим, вестникът стои на антиминоитарни позиции.

Другият вестник от тази „поредица“ е излезлият за първи път през 1935 г. като „орган на българското малцинство от Румъния“ вестник „Добруджански глас“. Замислен е като ежедневник, но поради финансови причини и заради цензурата, вестникът излиза 3 пъти седмично. Той просъществува около 3 г. Негов редактор е Яни х. Янев, а в редакцияния комитет влизат Борис Попов, Ганю Янакиев, Енчо Николов и др. Въпросите и проблемите, които се разглеждат тук са същите, които залягат в програмата на всички други обществено-информационни вестници (в. „Златна Добруджа“, в. „Ново единство“, „Единство“ и т.н.). Естествено и този вестник изтърпява много спънки при своето отпечатване и разпространение и в 1938 г. той е забранен от Министерството на вътрешните работи.

Следващият от „поредината“ е в. „Добруджанска мисъл“, излизал през 1936 г. и спрял едва след 40 дни. Общо са излезли около 9 бр. Макар на страниците си да се обявява за независим вестник, „Доб-

руджанска мисъл“ е орган на комунистическата партия, но заедно с нейните идеи, вестникът публикува и коментира всички онези теми, които вълнуват добруджанци.

Излезлият през 1938 г. като продължение на вече спрения в. „Добруджански глас“ вестник „Добруджанска реч“ просъществува също кратко време – около 4 месеца. Както повечето периодични издания от този период и той е охарактеризиран от създателите си като „независим информационен вестник“, но за разлика от тях той изпълнява най-пълно своята програма (без да прокарва каквито и да било политически идеи). Като важна заслуга на вестника трябва да отбележим поместването на страниците му на къси и дълги разкази, отпечатвани на подлистници на 2. и 3. страница. Това е много важно, тъй като в този период има огромен недостиг на българска литература, особено по селата.

Последният от серията „добруджански“ вестници е вестник „Добруджанско ехо“. Той е продължител на в. „Добруджанска реч“. Редактор е Гойко Станчев. Съдбата му е сходна с тази на предшественика му – излиза едва 6 м. „Добруджанско ехо“ е последният наш обществен вестник, издаван в гр. Добрич в пер. 1919 – 1940 г. До връщането на Южна Добруджа по силата на Крайовската спогодба, румънците не са позволили издаването на друг български вестник. Едва на 25. IX. 1940 г., в деня на влизането на български освободителни войски в Добрич, се подновява излизането на в. „Доб-

руджанско ехо” – излиза специален юбилеен брой, посветен на Освобождението и връщането на Южна Добруджа на България.

Има няколко вестника, които не намериха място в това изложение, но за тях няма много и изчерпателни данни, затова сметнах, че е по-уместно да изредя техните заглавия и години на излизане, без да се впускам в подробности:

1. в. ”Свобода” – 1 бр. излиза през VIII. 1925 г. – престава да излиза през 1929 г.

2. в. ”Народен глас” – излиза през 1930 г. Той е продължение на спрения в. ”Народна дума”. Вестникът е забранен много скоро, още преди да навърши 1 месец

3. в. ”Възраждане” – 1930 – румънско-български вестник; спира да излиза след 8 бр.

4. в. ”Акциуня” – румънско-български вестник, излиза в началото на месец март 1931 г. По непълни данни преустановява излизането си през 1934 г.

5. в. ”Земеделски куриер” – почти няма данни за него

6. в. ”Обнова” – излиза през VI. 1931 г. – спрян е през IX. 1931 г.

7. в. ”Обединение” – започва да излиза през V. 1933 г.; просъществува 2 м.

8. в. ”Подем” – друг комунистически вестник на мястото на спрения в. ”Добруджанска мисъл”. Първият брой излиза на 25. VIII. 1936 г., а вторият и последен бр. излиза след 5 дни

9. в. ”Светлина” – излиза през 1939 г. – всъщност този вестник е продължение на излизалия през

1925 г. в. ”Поща”. В. ”Светлина” е спрян през 1940 г.

Макар и по-малко на брой, излезлите в периода 1919 – 1940 г. списания заслужават да им бъде обърнато по-специално внимание.

Най-ранно излязлото списание е сп. ”Факел” – 1923 – 1924 г. В неговата програма е упоменато, че това ще е ”полумесечно списание за литература и културен живот”. Форматът на списанието е малък, излиза на отделни броеве, в не повече от 12 страници. Във ”Факел” печатат своите произведения видни добруджански писатели, а също така се печатат и статии на изтъкнати български литературовеци и критици като проф. Асен Златаров, проф. Александър Балабанов и др. Редактор на списанието е Христо Капитанов.

Друго списание, излизало малко по-късно, е сп. ”Поле”. Първият му брой се появява през X. 1927 г. под редакцията на вече познатия ни журналист Яни х. Янев. Списанието е трябвало да излиза 2 пъти месечно, но поради липса на парични средства то излиза много по-рядко (за 6-те месеца, в които списанието излиза са отпечатани едва 18 книжки). Форматът на ”Поле” е голям, а всяка книжка е с около 12 стр.

Както и ”Факел”, и ”Поле” е ”списание за литература и културен живот”. Отпечатаните в списанието материали могат да се разделят на 4 групи: 1. Литературни творби на добруджански писатели (предимно на Яни х. Янев, Хр. Капитанов, Веселина Лолова и др.); 2. Литературни творби на български авто-

ри (П. Р. Славеиков, Хр. Ботев, Й. Йовков и др.); 3. Творби на румънски автори, в български превод; 4. Статии и творчески портрети на известни чуждестранни автори (портрети на Лев Толстой, Ф. Достоевски, Ал. Блок и др.).

Още преди да спре да излиза сп. ”Поле” се появява друго добруджанско списание – сп. ”Добруджански преглед” (1 бр. – II. 1929 г.). Редактор и на това списание е Хр. Капитанов. Пак поради финансови причини, до спирането му излизат едва 6 книжки. Излиза в среден формат, но с повече страници – около 30. И това списание е ”списание за литература, политика и култура”. И в ”Добруджански преглед” има същите тематични раздели, както и в ”Поле”. Важна заслуга на това списание е поместването на страниците му на илюстрации от Южна Добруджа – дворецът в Балчик, развалини от нос Калиакра, добруджанска къща и т.н. Това прави списанието по-интересно и предпочитано от читателите. ”Добруджански преглед” определено има заслуга за народностното оцеляване и запазване на българския дух на добруджанеца.

Първото отраслово добруджанско списание се появява в 1934 г. и е наречено сп. ”Добруджанско стопанство”. По характер е списание за земеделие и животновъдство, ръководено от група специалисти в тази област, начело с инженер-агронома Петър Златев. Целта им е била да информират населението за нововъведенията в тази област и така да модернизират тези основни поми-

нъци на добруджанци. Списание то е замислено като месечно издание, но поради финансови причини излиза много по-рядко – до 1936 г., когато напълно спира.

Последното списание, излизало в този период е сп. „Класове“ – отново списание за култура, литература, изкуство, наука и обществен живот. Започва да излиза през IX. 1934 г. и просъществува до III. 1935 г., поради политически съображения. Списание то излиза в среден формат, подвързано, обикновено в около 18 страници. Редактор е бил писателят-комунист Николай Минчев. На страниците на списанието са били публикувани разкази, стихотворения, литературни портрети, както и материали от областта на

науката, изкуството, културата. Но подчертан комунистически характер. Основен мотив е несправедливостта и жестокостта на румънското господство в Южна Добруджа.

Всички разгледани дотук периодични издания на Южна Добруджа през периода 1919 – 1940 г. едва ли могат да дадат пълна представа за периодиката на „житницата на България“, но все пак мисля, че с това изложение се потопихме в кратко в историята на един от най-драматичните периоди в историята на българската журналистика, оставил своите трайни следи в съзнание то и живота на онези хора, принудени да останат извън пределите на Майка България.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Иванчев, Димитър.** Български периодичен печат 1844 – 1944 г. С., Наука и изкуство, 1962. 600 с.
2. **Дачев, Йордан.** Премълчани имена. Добрич, 1996. 120 с.
3. **Бекяров, Данаил.** Материали и спомени за добруджанския периодичен печат. Шумен, Славчо Николов и сие, 1998. 246 с.
4. **Бешков, Любен.** Българският периодичен печат в Добрич 1919 – 1940 г. – Добруджанска трибуна, № 66 и 67, 30 и 31 март 1992.

